ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 3.6.2026
COM(2026) 221 final

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Πολωνίας

{SWD(2026) 221 final}

Σύσταση για

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την οικονομική, κοινωνική, διαρθρωτική και δημοσιονομική πολιτική και την πολιτική απασχόλησης της Πολωνίας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου ([1]), και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 3,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής Οικονομικής Πολιτικής,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 ορίζει τους στόχους του πλαισίου οικονομικής διακυβέρνησης που είναι η προώθηση υγιών και βιώσιμων δημόσιων οικονομικών, της βιώσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης και ανθεκτικότητας μέσω μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, καθώς και η πρόληψη των υπερβολικών δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Ο κανονισμός ορίζει ότι το Συμβούλιο και η Επιτροπή ασκούν πολυμερή εποπτεία στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου σύμφωνα με τους στόχους και τις απαιτήσεις που ορίζονται στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ). Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο περιλαμβάνει, συγκεκριμένα, τη διατύπωση και την εποπτεία της εφαρμογής των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

(2) Στις 16 Ιουλίου 2025 η Επιτροπή εξέδωσε πρόταση κανονισμού για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του

[1] * Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1263 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2024, σχετικά με τον αποτελεσματικό συντονισμό των οικονομικών πολιτικών και την πολυμερή δημοσιονομική εποπτεία και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου (ΕΕ L, 2024/1263, 30 Απριλίου 2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 ([2]). Η πρόταση αποσκοπεί, αφενός, στην αύξηση της αποτελεσματικότητας της χρηματοδότησης της Ένωσης μέσω της μείωσης του κατακερματισμού της χρηματοοικονομικής αρχιτεκτονικής και, αφετέρου, στην υποστήριξη των κρατών μελών στον συντονισμό της οικονομικής τους πολιτικής σύμφωνα με το άρθρο 175 της ΣΛΕΕ.

(3) Στις 25 Νοεμβρίου 2025, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 η Επιτροπή ενέκρινε την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης 2026, στην οποία η Πολωνία δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία απαιτείται εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η Επιτροπή ενέκρινε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ, σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και πρόταση σχετικά με την κοινή έκθεση για την απασχόληση 2026, όπου αναλύεται η εφαρμογή των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και των αρχών του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ ([3]) στις 21 Απριλίου 2026, και την κοινή έκθεση για την απασχόληση και τη σύσταση σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στις 9 Μαρτίου 2026.

(4) Στις 29 Ιανουαρίου 2025 η Επιτροπή δημοσίευσε την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, ένα στρατηγικό πλαίσιο που αποσκοπεί στην ενίσχυση της παγκόσμιας ανταγωνιστικότητας της Ένωσης κατά την επόμενη πενταετία. Προσδιορίζει τις τρεις επιταγές μετασχηματισμού, την καινοτομία, την απανθρακοποίηση και την ανταγωνιστικότητα, καθώς και την ασφάλεια, ως κρίσιμους πυλώνες για τη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη. Το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο ευθυγραμμίζεται με την Πυξίδα Ανταγωνιστικότητας, διασφαλίζοντας ότι οι οικονομικές πολιτικές των κρατών μελών της ΕΕ συνάδουν με τους στρατηγικούς στόχους της Επιτροπής, ώστε να διαμορφώνεται μια ενοποιημένη προσέγγιση όσον αφορά την οικονομική διακυβέρνηση που να προωθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη, την καινοτομία και την ανθεκτικότητα σε ολόκληρη την Ένωση.

(5) Το 2026 το Ευρωπαϊκό Εξάμηνο για τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών εξακολουθεί να εξελίσσεται παράλληλα με το τελικό στάδιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΜΑΑ) ([4]). Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (στο εξής: ΣΑΑ), σε συνδυασμό με τη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής, συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση των προτεραιοτήτων πολιτικής στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, δεδομένου ότι τα σχέδια αυτά όφειλαν να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά το σύνολο ή σημαντικό υποσύνολο των προκλήσεων που προσδιορίστηκαν στις σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις που εκδόθηκαν κατά τους τελευταίους κύκλους, ενώ και τα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ευρωπαϊκή πολιτική συνοχής όφειλαν να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανά χώρα συστάσεις. Καθώς ο ΜΑΑ πλησιάζει στο τέλος του κύκλου ζωής του, παραμένει

---

[2] Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Ευρωπαϊκού Ταμείου για την οικονομική, κοινωνική και εδαφική συνοχή, τη γεωργία και την ύπαιθρο, την αλιεία και τη θάλασσα, την ευημερία και την ασφάλεια για την περίοδο 2028-2034 και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2023/955 και του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2024/2509 [COM(2025) 565 final]. Ο προτεινόμενος κανονισμός αποτελεί επί του παρόντος αντικείμενο διαπραγματεύσεων με τους συννομοθέτες.

[3] ΕΕ C, C/2026/2434, 28 Απριλίου 2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

[4] Κανονισμός (ΕΕ) 2021/241 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Φεβρουαρίου 2021, για τη θέσπιση του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΕΕ L 57 της 18.2.2021, σ. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

σημαντικό να διατηρηθούν οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που υποστηρίζονται και υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΑΑ, ιδίως εκείνες που συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των προκλήσεων που προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις.

(6) Στις 3 Ιουνίου 2026 η Επιτροπή δημοσίευσε την έκθεση χώρας 2026 για την Πολωνία. Αξιολόγησε την πρόοδο της Πολωνίας όσον αφορά την εφαρμογή των σχετικών ειδικών ανά χώρα συστάσεων και προέβη σε απολογισμό της υλοποίησης του ΣΑΑ από την Πολωνία. Με βάση την ανάλυση αυτή, στην έκθεση χώρας προσδιορίζονται οι πλέον πιεστικές προκλήσεις που αντιμετωπίζει η Πολωνία. Αξιολόγησε επίσης την πρόοδο της Πολωνίας όσον αφορά την υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων και την επίτευξη των πρωταρχικών στόχων της Ένωσης για την απασχόληση, τις δεξιότητες και τη μείωση της φτώχειας, καθώς και την πρόοδο όσον αφορά την επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών.

(7) Στις 21 Ιανουαρίου 2025 το Συμβούλιο, βάσει αξιολόγησης και σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Πολωνίας ([5]). Το σχέδιο καλύπτει την περίοδο από το 2025 έως το 2028 και προβλέπει δημοσιονομική προσαρμογή σε χρονικό διάστημα τεσσάρων ετών. Το Συμβούλιο συνέστησε τους ακόλουθους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών: 6,3 % το 2025, 4,4 % το 2026, 4,0 % το 2027 και 3,5 % το 2028, που αντιστοιχούν στους μέγιστους σωρευτικούς ρυθμούς ανάπτυξης που υπολογίστηκαν με βάση το 2023 ως έτος αναφοράς, ήτοι 19,6 % το 2025, 24,9 % το 2026, 29,9 % το 2027 και 34,4 % το 2028. Για τα έτη 2025-2028 αυτοί οι μέγιστοι ρυθμοί αύξησης των καθαρών δαπανών συμπίπτουν με τη διορθωτική πορεία, όπως συνέστησε το Συμβούλιο βάσει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της ΣΛΕΕ στις 21 Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος ([6]). Με βάση την εκτίμηση της Επιτροπής όσον αφορά την αποτελεσματική δράση, της 3ης Ιουνίου 2026 ([7]), η διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος για την Πολωνία αναστέλλεται.

(8) Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Επιτροπή κάλεσε τα κράτη μέλη να ζητήσουν την ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης με συντονισμένο τρόπο για να στηρίξουν τις προσπάθειες της ΕΕ να επιτύχει ταχεία και σημαντική αύξηση των αμυντικών δαπανών ([8]), και η πρόταση αυτή έγινε δεκτή με ικανοποίηση από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της 6ης Μαρτίου 2025. Κατόπιν αιτήματος της Πολωνίας, στις 8 Ιουλίου 2025 το Συμβούλιο, κατόπιν σύστασης της Επιτροπής, εξέδωσε σύσταση με την οποία επιτρέπει στην Πολωνία να αποκλίνει από τους συνιστώμενους μέγιστους

---

5 Σύσταση του Συμβουλίου της 21ης Ιανουαρίου 2025 για την έγκριση του εθνικού μεσοπρόθεσμου δημοσιονομικού-διαρθρωτικού σχεδίου της Πολωνίας (ΕΕ C, C/2025/642, 10 Φεβρουαρίου 2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/642/oj.

6 Σύσταση του Συμβουλίου προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος στην Πολωνία, η οποία εκδόθηκε στις 21 Ιανουαρίου 2025. Όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος της Πολωνίας βρίσκονται στην ακόλουθη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-governance-framework/stability-and-growth-pact/corrective-arm-excessive-deficit-procedure/excessive-deficit-procedures-overview/Poland_el.

7 Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, Ευρωπαϊκό Εξάμηνο 2026 – Εαρινή δέσμη μέτρων, COM(2026)200 final.

8 Ανακοίνωση της Επιτροπής για την κάλυψη των αυξημένων αμυντικών δαπανών στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, Βρυξέλλες, 19 Μαρτίου 2025 [C(2025) 2000 final].

ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών ([9]). Η περίοδος ενεργοποίησης της εθνικής ρήτρας διαφυγής (2025-2028) επιτρέπει στην Πολωνία να ιεραρχήσει εκ νέου τις δημόσιες δαπάνες ή να αυξήσει τα δημόσια έσοδα, ώστε οι επί μακρόν υψηλότερες αμυντικές δαπάνες να μη θέσουν σε κίνδυνο τη δημοσιονομική βιωσιμότητα μεσοπρόθεσμα.

(9) Στις 30 Απριλίου 2026 η Πολωνία υπέβαλε την οικεία ετήσια έκθεση προόδου 2026 ([10]) σχετικά με την τήρηση των συνιστώμενων μέγιστων ρυθμών αύξησης των καθαρών δαπανών και την υλοποίηση μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που ανταποκρίνονται στις κύριες προκλήσεις οι οποίες προσδιορίζονται στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Η ετήσια έκθεση προόδου αντικατοπτρίζει επίσης την εξαμηνιαία έκθεση της Πολωνίας σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά την υλοποίηση του οικείου σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας σύμφωνα με το άρθρο 27 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/241. Η έκθεση σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί στο πλαίσιο της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος είναι ενσωματωμένη στην ετήσια έκθεση προόδου.

(10) Ο ρυθμός αύξησης του πραγματικού ΑΕΠ το 2025 ήταν 3,6 % και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 3,3 %. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το πραγματικό ΑΕΠ θα αυξηθεί κατά 3,5 % το 2026 και κατά 2,8 % το 2027, και ο πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα διαμορφωθεί σε 3,6 % το 2026 και σε 2,9 % το 2027.

(11) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ([11]), το δημοσιονομικό έλλειμμα της Πολωνίας αυξήθηκε από 6,4 % του ΑΕΠ το 2024 σε 7,3 % του ΑΕΠ το 2025. Η αύξηση του ελλείμματος το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τις υψηλότερες δαπάνες για την παράδοση στρατιωτικού εξοπλισμού, τους μισθούς του δημόσιου τομέα και τις κοινωνικές παροχές. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά μέχρι την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν έλλειμμα ύψους 6,5 % του ΑΕΠ το 2026 και 6,3 % του ΑΕΠ το 2027. Η μείωση το 2026 αντικατοπτρίζει κυρίως περιορισμούς στις εθνικά χρηματοδοτούμενες δαπάνες, ιδίως στο εισόδημα εξαρτημένης εργασίας και στις επενδύσεις, καθώς και νέα μέτρα διακριτικής ευχέρειας για την αύξηση των εσόδων. Η μείωση του ελλείμματος το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως τα εγκριθέντα μέτρα διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των εσόδων.

(12) Με βάση τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ([12]), ο οποίος περιλαμβάνει τις δαπάνες που χρηματοδοτούνται σε εθνικό και σε ενωσιακό

---

9 Σύσταση του Συμβουλίου, της 8ης Ιουλίου 2025, που επιτρέπει στην Πολωνία να αποκλίνει από τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών οι οποίοι καθορίζονται από το Συμβούλιο δυνάμει του κανονισμού (ΕΕ) 2024/1263 (Ενεργοποίηση της εθνικής ρήτρας διαφυγής), ΕΕ C, C/2025/3971, 20 Αυγούστου 2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3971/oj.

10 Οι ετήσιες εκθέσεις προόδου για το 2026 είναι διαθέσιμες στη διεύθυνση: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_el.

11 Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

12 Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός ορίζεται ως μέτρο της ετήσιας μεταβολής της υποκείμενης δημοσιονομικής θέσης της γενικής κυβέρνησης. Αποσκοπεί στην αξιολόγηση της οικονομικής ώθησης που απορρέει από τις δημοσιονομικές πολιτικές, τόσο αυτές που χρηματοδοτούνται σε εθνικό επίπεδο όσο και αυτές που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό της ΕΕ. Ο δημοσιονομικός προσανατολισμός μετράται ως η διαφορά μεταξύ i) της μεσοπρόθεσμης δυνητικής ανάπτυξης και ii) της μεταβολής των πρωτογενών δαπανών, εκτός των μέτρων διακριτικής ευχέρειας στο σκέλος των

επίπεδο, ήταν επεκτατικός, κατά 1,3 % του ΑΕΠ, το 2025. Προβλέπεται να είναι επεκτατικός, κατά 0,3 % του ΑΕΠ, το 2026, και συσταλτικός, κατά 1,7 % του ΑΕΠ, το 2027.

(13) Με βάση τα στοιχεία που παρείχε η Eurostat ([13]), το δημόσιο χρέος της Πολωνίας αυξήθηκε από 54,8 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2024 σε 59,7 % του ΑΕΠ στα τέλη του 2025. Η αύξηση του δείκτη χρέους το 2025 αντικατοπτρίζει κυρίως τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και τις αυξητικές για το χρέος προσαρμογές αποθεμάτων-ροών σε σχέση με τις επενδύσεις στον τομέα της άμυνας. Με βάση τα μέτρα πολιτικής που ήταν γνωστά κατά την καταληκτική ημερομηνία των προβλέψεων, οι εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής προβλέπουν αύξηση του δείκτη χρέους ως προς το ΑΕΠ σε 64,5 % έως τα τέλη του 2026 και περαιτέρω αύξησή του σε 68,3 % έως τα τέλη του 2027. Η αύξηση το 2026 και το 2027 αντικατοπτρίζει κυρίως τα υψηλά δημοσιονομικά ελλείμματα και τις αυξητικές για το χρέος προσαρμογές αποθεμάτων-ροών.

(14) Με βάση στοιχεία της Eurostat ([14]), οι συνολικές αμυντικές δαπάνες της γενικής κυβέρνησης στην Πολωνία ανήλθαν στο 3,4 % του ΑΕΠ το 2025. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, προβλέπεται να είναι στο ίδιο επίπεδο το 2026. Αυτό το ποσοστό αντιστοιχεί σε αύξηση κατά 1,8 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ σε σύγκριση με το έτος αναφοράς 2021.

(15) Η Ένωση εξακολουθεί να αντιμετωπίζει κινδύνους διαταραχών του ενεργειακού εφοδιασμού και αυξημένης αστάθειας των τιμών, οι οποίοι επιδεινώνονται από γεωπολιτικές εντάσεις που επηρεάζουν τις παγκόσμιες αγορές πετρελαίου και φυσικού αερίου. Η εμπειρία από την ενεργειακή κρίση της περιόδου 2022-2023 έχει δείξει ότι τα γενικά και μη στοχευμένα μέτρα συνεπάγονται μεγάλο δημοσιονομικό κόστος και είναι κοινωνικά και οικονομικά μη αποδοτικά. Από την έναρξη του πολέμου στη Μέση Ανατολή τον Φεβρουάριο του 2026, η Πολωνία θέσπισε μέτρα δημοσιονομικής πολιτικής για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας στα νοικοκυριά και τις εταιρείες ([15]). Σε αυτά τα μέτρα περιλαμβάνονται μειώσεις των ειδικών φόρων κατανάλωσης και του ΦΠΑ στα καύσιμα οι οποίες ισχύουν έως τις 15 Μαΐου 2026. Σύμφωνα με τις εαρινές προβλέψεις 2026 της Επιτροπής, το δημοσιονομικό κόστος των μέτρων αυτών προβλέπεται να ανέλθει σε περίπου 0,1 % του ΑΕΠ το 2026. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής, αν τα μέτρα αυτά παραμείνουν σε ισχύ έως το τέλος του 2026, το δημοσιονομικό τους κόστος θα ανέλθει στο 0,4 % του ΑΕΠ το 2026.

(16) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Πολωνίας αυξήθηκαν κατά 8,5 % το 2025 και κατά 22,9 % σωρευτικά το 2024 και το 2025. Η αύξηση των καθαρών δαπανών το 2025 υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 0,9 % του ΑΕΠ σε ετήσιους όρους. Αν τα έτη 2024 και 2025 εξεταστούν μαζί, ο σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει επίσης τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,2 % του ΑΕΠ σωρευτικά. Ωστόσο, η προβλεπόμενη απόκλιση

εσόδων και συμπεριλαμβανομένων των δαπανών που χρηματοδοτούνται με μη επιστρεπτέα στήριξη (επιχορηγήσεις) από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας και άλλα ταμεία της Ένωσης.

13 Eurostat — Δείκτες ευρώ, 22 Απριλίου 2026.

14 Eurostat, δημόσιες δαπάνες με βάση την ταξινόμηση των κρατικών λειτουργιών (COFOG).

15 Τα στοιχεία αυτά αντικατοπτρίζουν την κατάσταση όπως είχε κατά την καταληκτική ημερομηνία των εαρινών προβλέψεων 2026 της Επιτροπής (4 Μαΐου 2026).

είναι εντός των ορίων ευελιξίας της εθνικής ρήτρας διαφυγής, λαμβανομένης υπόψη της αύξησης των αμυντικών δαπανών.

(17) Με βάση τους υπολογισμούς της Επιτροπής, οι καθαρές δαπάνες της Πολωνίας προβλέπεται να αυξηθούν κατά 4,0 % το 2026 και κατά 27,9 % σωρευτικά το 2024, το 2025 και το 2026. Η προβλεπόμενη αύξηση των καθαρών δαπανών το 2026 είναι χαμηλότερη από τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης. Αν τα έτη 2024, 2025 και 2026 εξεταστούν μαζί, ο προβλεπόμενος σωρευτικός ρυθμός αύξησης των καθαρών δαπανών υπερβαίνει τον συνιστώμενο μέγιστο ρυθμό αύξησης και αντιστοιχεί σε απόκλιση ύψους 1,0 % του ΑΕΠ σωρευτικά. Ωστόσο, η προβλεπόμενη απόκλιση είναι εντός των ορίων ευελιξίας της εθνικής ρήτρας διαφυγής με βάση τις τρέχουσες προβολές για τις αμυντικές δαπάνες.

(18) Οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν ραγδαία τα τελευταία χρόνια, λόγω πολλαπλών προτεραιοτήτων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των αυξημένων δαπανών για την άμυνα και την κοινωνική πολιτική. Το 2025 ανήλθε στο 50,9 % του ΑΕΠ, υπερβαίνοντας τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 49,5 % του ΑΕΠ. Η αποτελεσματικότητα των δημόσιων οικονομικών εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση, καθώς οι κοινωνικές παροχές είναι σε μεγάλο βαθμό μη στοχευμένες και δεν βασίζονται σε έλεγχο πόρων σε επίπεδο νοικοκυριών, με αποτέλεσμα ένα σύστημα πρόνοιας με περιορισμένη αναδιανεμητική ισχύ. Οι επανεξετάσεις των δαπανών που πραγματοποιήθηκαν από το 2024 είχαν περιορισμένο αντίκτυπο όσον αφορά την ανακατανομή των δαπανών.

(19) Εκτός από τον εξορθολογισμό των δαπανών, απαιτούνται πηγές εσόδων για την επανεξισορρόπηση των δημόσιων οικονομικών και τη διατήρηση της βιωσιμότητας του δημόσιου χρέους. Τα φορολογικά έσοδα ως ποσοστό του ΑΕΠ εξακολουθούν να είναι σημαντικά χαμηλότερα από το σύνολο της ΕΕ, παρά τη σταδιακή αύξηση που παρατηρήθηκε το 2024 και το 2025. Το φορολογικό μείγμα της Πολωνίας χαρακτηρίζεται από σχετικά χαμηλή εξάρτηση από τη φορολόγηση της εργασίας, με τα έσοδα από τον φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων να είναι σημαντικά χαμηλότερα από τον μέσο όρο της ΕΕ, ενώ οι φόροι κατανάλωσης και κεφαλαίου αντιπροσωπεύουν υψηλότερο μερίδιο των συνολικών εσόδων. Η φορολογική βάση θα μπορούσε να διευρυνθεί ώστε να συμπεριλάβει νέες πηγές χωρίς να παρεμποδίζεται η οικονομική ανάπτυξη. Απαιτούνται επίσης μεγαλύτερες προσπάθειες για τη βελτίωση της φορολογικής συμμόρφωσης, προκειμένου να κινητοποιηθούν πρόσθετα έσοδα. Παρότι το έλλειμμα συμμόρφωσης όσον αφορά τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) έχει μειωθεί, εξακολουθεί να είναι σημαντικό. Εκτιμάται επίσης ότι υπάρχει σημαντικό έλλειμμα συμμόρφωσης όσον αφορά τον φόρο εισοδήματος εταιρειών.

(20) Παρατηρείται πτωτική τάση όσον αφορά την επάρκεια των συνταξιοδοτικών παροχών. Ο δείκτης παροχών —η μέση σύνταξη προς τον μέσο μισθό— μειώθηκε από 66 % το 2005 σε 55 % το 2024. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της έκθεσης του 2024 για τη δημογραφική γήρανση, ο περιορισμός της περαιτέρω μείωσης του δείκτη παροχών που προβλέπεται σε περίπτωση που δεν αλλάξει η πολιτική θα συνεπαγόταν αύξηση των συνταξιοδοτικών δαπανών κατά 2,5 εκατοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ έως το 2045. Αυτή η εξέλιξη θα έθετε σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος. Εκτιμάται ότι έως το 2040 οι μισοί συνταξιούχοι θα λαμβάνουν συνταξιοδοτική παροχή ίση με το νόμιμο κατώτατο όριο. Αυτό θα ίσχυε κυρίως για τις γυναίκες των οποίων η χαμηλή συμμετοχή στην αγορά εργασίας (48,3 % έναντι 59,4 % στην ΕΕ, ηλικίας 55-64 ετών) αντικατοπτρίζει τη χαμηλότερη νόμιμη ηλικία συνταξιοδότησής τους. Επιπλέον, οι αυτοαπασχολούμενοι που καταβάλλουν τις ελάχιστες συνταξιοδοτικές εισφορές και οι εργαζόμενοι με συμβάσεις αστικού δικαίου

που καλύπτουν το ασφάλιστρο σύνταξης κάτω από το ελάχιστο όριο διατρέχουν επίσης κίνδυνο συνταξιοδοτικής φτώχειας. Το συνταξιοδοτικό σύστημα χαρακτηρίζεται επίσης από υψηλό κατακερματισμό με δαπανηρά ειδικά καθεστώτα για επιλεγμένα επαγγέλματα. Το KRUS, το μεγαλύτερο ειδικό συνταξιοδοτικό σύστημα, είναι αφιερωμένο στους γεωργούς, οι οποίοι αντιπροσωπεύουν πάνω από το 10 % του συνόλου των συνταξιούχων στην Πολωνία, και επιδοτείται σε μεγάλο βαθμό από τον κρατικό προϋπολογισμό (περίπου 0,7 % του ΑΕΠ το 2025). Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης των γεωργών με μεγάλες εκμεταλλεύσεις δεν αντικατοπτρίζουν τα επίπεδα εισοδήματός τους, γεγονός που επηρεάζει την επάρκεια των συντάξεων. Επιπλέον, οι κανόνες που διέπουν τα συνταξιοδοτικά δικαιώματα στο KRUS και τον υπολογισμό της μεταφοράς συνταξιοδοτικού κεφαλαίου στο γενικό συνταξιοδοτικό σύστημα δεν παρέχουν κίνητρα στους γεωργούς, ιδίως σε εκείνους που καταβάλλουν εισφορές στο KRUS επί μακρόν, να μεταβούν στο γενικό σύστημα. Άλλα επαγγέλματα, όπως οι ένστολοι ή οι δικαστές και εισαγγελείς, λαμβάνουν συντάξεις χωρίς να καταβάλλουν εισφορές και, ως εκ τούτου, βασίζονται πλήρως στις επιδοτήσεις του κρατικού προϋπολογισμού.

(21) Η συστηματική, ουσιαστική και έγκαιρη συμμετοχή των τοπικών και περιφερειακών αρχών, των κοινωνικών εταίρων, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων σχετικών συμφεροντούχων παραμένει αναγκαία προκειμένου να διασφαλιστεί η ευρεία οικειοποίηση της επιτυχούς υλοποίησης των χρηματοδοτικών μέσων της Ένωσης, μεταξύ άλλων και στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου.

(22) Ο ρυθμός εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής στην Πολωνία, τα οποία περιλαμβάνουν στήριξη από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ), το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο+ (ΕΚΤ+) και το Ταμείο Συνοχής (ΤΣ), υπερβαίνει τον μέσο όρο της ΕΕ, τόσο σε επίπεδο επιλογής έργων όσο και σε επίπεδο πληρωμών. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί η τρέχουσα δυναμική, και παράλληλα να μεγιστοποιηθεί ο αντίκτυπος των επενδύσεων επιτόπου. Η Πολωνία λαμβάνει ήδη μέτρα στο πλαίσιο των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας και της ανάπτυξης. Ωστόσο, σε ορισμένους τομείς ενδέχεται να απαιτείται περαιτέρω ενίσχυση όσον αφορά την υλοποίηση, όπως μεταξύ άλλων στους τομείς που σχετίζονται με την αποσύνδεση από τα ορυκτά καύσιμα και τη δίκαιη μετάβαση. Είναι σημαντικό να εξασφαλιστεί η ταχεία και αποτελεσματική υλοποίηση των νέων επενδύσεων που προσδιορίστηκαν από την Πολωνία στην ενδιάμεση επανεξέταση των ταμείων της πολιτικής συνοχής, ιδίως εκείνες που συνδέονται με τις πέντε προτεραιότητες που προσδιορίζονται στον κανονισμό για την ενδιάμεση επανεξέταση ([16]).

(23) Η Πολωνία αντιμετωπίζει διάφορες προκλήσεις που σχετίζονται με την απλούστευση, την έρευνα και την καινοτομία, την ενέργεια, το κλίμα και τη διαχείριση των υδάτων, τις δεξιότητες και την εκπαίδευση, την ένταξη μειονεκτουσών ομάδων και τον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας, καθώς και τη στέγαση.

(24) Παρότι διαθέτει σε γενικές γραμμές ένα ευνοϊκό για τον ανταγωνισμό κανονιστικό πλαίσιο, η Πολωνία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ορισμένες προκλήσεις όσον αφορά

[16] Κανονισμός (ΕΕ) 2025/1914 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Σεπτεμβρίου 2025, για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2021/1058 και (ΕΕ) 2021/1056 όσον αφορά ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση στρατηγικών προκλήσεων στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης.

την πολυπλοκότητα της νομοθεσίας και τη διασφάλιση αποτελεσματικού θεσμικού πλαισίου. Το 71 % των επιχειρήσεων θεωρούν ότι το κανονιστικό πλαίσιο για τις επιχειρήσεις αποτελεί εμπόδιο για την επιχείρησή τους όταν επενδύουν στην Πολωνία ([17]) και το κόστος που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες, ιδίως οι ΜΜΕ, όσον αφορά τη συμμόρφωση με το εργασιακό και το φορολογικό σύστημα είναι συγκριτικά υψηλό. Σύμφωνα με την έρευνα της ΕΤΕπ για τις επενδύσεις, το ποσοστό των εταιρειών στην Πολωνία που διαθέτουν πάνω από το 10 % του προσωπικού τους για την αντιμετώπιση κανονιστικών απαιτήσεων μειώθηκε σημαντικά (από 25 % το 2024 σε 19 % το 2025), αλλά παραμένει πολύ πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 11 %. Επιπλέον, η συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στη νομοθετική διαδικασία εξακολουθεί να είναι περιορισμένη και οι συμφεροντούχοι αναφέρουν συνεχιζόμενες ελλείψεις στη λειτουργία του Συμβουλίου Κοινωνικού Διαλόγου. Το σύστημα σύναψης δημόσιων συμβάσεων εξακολουθεί να πλήττεται από τον χαμηλό αριθμό εταιρειών που υποβάλλουν προσφορές, καθώς και από χρονοβόρες και πολύπλοκες διαδικασίες. Η περαιτέρω ενίσχυση της ψηφιοποίησης της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων και του μελλοντικού σχεδιασμού, όπως μεταξύ άλλων με την κοινοποίηση μακροπρόθεσμων σχεδίων σύναψης δημόσιων συμβάσεων, θα μπορούσε να συμβάλει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων. Τα κανονιστικά και τα διοικητικά εμπόδια επηρεάζουν το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών εντός του ΕΟΧ, καθώς οι εθνικοί κανόνες συσκευασίας και αποβλήτων δημιουργούν φόρτο συμμόρφωσης.

(25) Παρά τα χρόνια ισχυρής οικονομικής ανάπτυξης και βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου, η Πολωνία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σημαντικές αναπτυξιακές ανισότητες τόσο μεταξύ των περιφερειών της όσο και εντός αυτών, μεταξύ άλλων μεταξύ αστικών και αγροτικών περιοχών. Η Ανατολική Πολωνία εξακολουθεί να βρίσκεται σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, καθώς το κατά κεφαλήν ΑΕΠ ανέρχεται στο 61,3 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2024, γεγονός που την κατατάσσει μεταξύ των φτωχότερων περιφερειών της Ένωσης. Η κατάσταση των περιφερειών στα εξωτερικά ανατολικά σύνορα της ΕΕ επιδεινώθηκε περαιτέρω από τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας, γεγονός που αύξησε τις ανησυχίες για την ασφάλεια και την οικονομική αβεβαιότητα και μείωσε την ελκυστικότητα των εν λόγω περιφερειών τόσο για τους επενδυτές όσο και για τους κατοίκους. Πολλές περιοχές, ιδίως εκείνες που βρίσκονται εκτός των μεγάλων μητροπολιτικών κέντρων, πλήττονται από ανεπαρκή διοικητική ικανότητα και άνιση πρόσβαση σε βασικές δημόσιες υπηρεσίες, όπως μεταξύ άλλων στην εκπαίδευση, την υγειονομική περίθαλψη, την παιδική φροντίδα και τις μεταφορές, γεγονός που μειώνει περαιτέρω την ελκυστικότητά τους. Η καινοτομία στις ανατολικές και βορειοδυτικές περιφέρειες, συμπεριλαμβανομένων των καινοτόμων επενδύσεων, είναι περιορισμένη, γεγονός που περιορίζει την αύξηση της παραγωγικότητάς τους και τη διαθεσιμότητα θέσεων εργασίας υψηλής ποιότητας.

(26) Η οικονομική ανάπτυξη και η ανταγωνιστικότητα της Πολωνίας εξαρτώνται όλο και περισσότερο από την ικανότητά της να αξιοποιεί το δυναμικό της επιστήμης και της καινοτομίας. Παρά τη σταθερή αύξηση των δαπανών των επιχειρήσεων για έρευνα και ανάπτυξη (στο εξής: Ε&Α), τα αποτελέσματα της Πολωνίας στον τομέα της καινοτομίας παραμένουν περιορισμένα, καθώς επιδόσεις της στον τομέα της Ε&Α ανέρχονται μόλις στο 65,9 % του μέσου όρου της ΕΕ το 2025 —ποσοστό βελτιωμένο κατά 2,6 εκατοστιαίες μονάδες σε σχέση με το 2024. Η συνεργασία μεταξύ επιστήμης και επιχειρήσεων είναι περιορισμένη, γεγονός που μειώνει την ικανότητα της Πολωνίας να αξιοποιεί εμπορικά την έρευνά της. Το ζήτημα αυτό ενισχύεται από τα

[17] Έρευνα της ΕΤΕπ για τις επενδύσεις το 2025:Επισκόπηση της Πολωνίας

ανεπαρκή κίνητρα για τους ερευνητές και τις ερευνήτριες να συνεργαστούν με τη βιομηχανία, όπως η ανεπαρκής αποτίμηση των αποτελεσμάτων της εμπορικής αξιοποίησης κατά την αξιολόγηση της επιστημονικής δραστηριότητας. Η αύξηση της ελκυστικότητας των ερευνητικών σταδιοδρομιών και ο περαιτέρω εκσυγχρονισμός των επιστημονικών ιδρυμάτων θα είναι απαραίτητη. Οι προσπάθειες για την τόνωση της καινοτομίας πρέπει να περιλαμβάνουν την επικαιροποίηση και τον εξορθολογισμό των στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης. Η περαιτέρω ανάπτυξη ενός περιβάλλοντος που στηρίζει τη μεταφορά τεχνολογίας, καθώς και τη δημιουργία και την επέκταση νεοφυών επιχειρήσεων, διασφαλίζοντας την πρόσβασή τους σε σταθερή και αξιόπιστη χρηματοδότηση, συγκαταλέγονται στα βασικά βήματα για την επίτευξη της διαμόρφωσης ενός οικοσυστήματος καινοτομίας υψηλών επιδόσεων.

(27) Παρά την ικανοποιητική πρόοδο, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις όσον αφορά την ψηφιοποίηση των δημόσιων υπηρεσιών και τη διαθεσιμότητά τους για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, η οποία παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά τους πολίτες στους οποίους η Πολωνία βαθμολογείται με 71 σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 82. Οι περιορισμοί στη διαλειτουργικότητα, στην κοινοχρησία δεδομένων μεταξύ κυβερνητικών συστημάτων και στην αρχή «μόνον άπαξ» στη συλλογή δεδομένων υπονομεύουν την εμπειρία των χρηστών και περιορίζουν τη δυνατότητα της ψηφιοποίησης των δημόσιων υπηρεσιών να μειώσει τον διοικητικό φόρτο, ενώ τομείς όπως η δικαιοσύνη θα επωφελούνταν από την περαιτέρω ψηφιοποίηση για τη βελτίωση της αποδοτικότητας και της προσβασιμότητας. Η Πολωνία δεν έχει ακόμη αξιοποιήσει πλήρως τη διασυνοριακή ανταλλαγή δεδομένων, χάνοντας ευκαιρίες να εξορθολογίσει διοικητικές διαδικασίες, ιδίως μέσω της αυξημένης χρήσης δομημένων μορφοτύπων δεδομένων.

(28) Η υιοθέτηση της ψηφιακής τεχνολογίας από τις ΜΜΕ στην Πολωνία παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ, γεγονός που περιορίζει την παραγωγικότητα και την καινοτομία. Παρότι το ποσοστό έχει αυξηθεί, μόνο το 59 % των πολωνικών ΜΜΕ έχουν φτάσει σε βασικό επίπεδο ψηφιακής έντασης το 2025 (σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ που είναι 71,4 %). Η υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών, όπως η τεχνητή νοημοσύνη (ΤΝ), υστερεί επίσης, γεγονός που θα μπορούσε να παρεμποδίσει τη μελλοντική ανάπτυξη. Η Πολωνία θα μπορούσε να επωφεληθεί από την περαιτέρω τόνωση των επενδύσεων και την υποστήριξη εξειδικευμένων γνώσεων στην ψηφιοποίηση, προκειμένου να προωθήσει την υιοθέτηση προηγμένων τεχνολογιών και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων των εργαζομένων, καθώς και από τη συμμετοχή σε πρωτοβουλίες σε επίπεδο ΕΕ.

(29) Η στεγαστική αγορά της Πολωνίας χαρακτηρίζεται τα τελευταία χρόνια από χαμηλή προσφορά κατοικιών και μείωση της οικονομικής προσιτότητας. Οι τιμές και τα ενοίκια των κατοικιών αυξάνονται ραγδαία από το 2015, ιδίως στις πόλεις. Οι επενδύσεις στη στέγαση παραμένουν οι χαμηλότερες στην ΕΕ, ενώ η ποιότητα και οι συνθήκες στέγασης εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα, καθώς παρατηρούνται υψηλά ποσοστά υπερπληρότητας. Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, απαιτείται ευρύ φάσμα μέτρων, με έμφαση στις πολιτικές από την πλευρά της προσφοράς, μεταξύ άλλων μέσω της βελτίωσης του κανονιστικού πλαισίου της στεγαστικής αγοράς για την αύξηση της προσφοράς οικονομικά προσιτής στέγασης, τη βελτίωση της ποιότητάς της και την επιβράδυνση του πληθωρισμού των τιμών των κατοικιών.

(30) Οι στεγαστικές πολιτικές της Πολωνίας είναι κατακερματισμένες. Διάφορα προγράμματα είναι διάσπαρτα σε διάφορα υπουργεία με ανταγωνιστικές προτεραιότητες, ενώ δεν υπάρχει και κάποιος φορέας συντονισμού της στεγαστικής

πολιτικής σε κεντρικό επίπεδο. Δεν υπάρχει κεντρική ανάλυση των στεγαστικών αναγκών και του υφιστάμενου αποθέματος (μεταξύ άλλων και σε τοπικό επίπεδο). Για την αντιμετώπιση αυτού του προβλήματος, η Πολωνία θα πρέπει να θεσπίσει συντονισμό της στεγαστικής πολιτικής τόσο σε κεντρικό επίπεδο όσο και μεταξύ της κεντρικής διοίκησης και των τοπικών διοικήσεων, καθώς και να εκπονήσει μια μακροπρόθεσμη στεγαστική στρατηγική με σαφή πορεία για την αντιμετώπιση της μείωσης της οικονομικής προσιτότητας και της διαθεσιμότητας κατοικιών, τη βελτίωση της ποιότητας της στέγασης και την εφαρμογή εργαλείων παρακολούθησης (παράλληλα με έναν πολυεπίπεδο μηχανισμό συλλογής δεδομένων που θα επικεντρώνεται στις κενές ιδιοκτησίες), ώστε να προσδιοριστεί καλύτερα το συγκεκριμένο απόθεμα κατοικιών και οι στεγαστικές ανάγκες σε τοπικό επίπεδο και να υπάρξει καλύτερη στόχευση.

(31) Η πρόσβαση σε κοινωνική, δημοτική και οικονομικά προσιτή στέγαση στην Πολωνία είναι χαμηλή και οι ευπαθείς ομάδες αντιμετωπίζουν συγκεκριμένα εμπόδια (συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων και των περιορισμών προσβασιμότητας). Το μεγάλο χάσμα στην κατασκευή κατοικιών συμβάλλει στην έλλειψη κατοικιών και στην περιορισμένη πρόσβαση σε στέγαση για ομάδες με ειδικές ανάγκες. Για την αύξηση της προσφοράς κατοικιών, τη βελτίωση της ποιότητάς τους και την καλύτερη στόχευση των αναγκών συγκεκριμένων ομάδων, η Πολωνία θα πρέπει να επεκτείνει και να εκσυγχρονίσει το σύστημα και τα προγράμματά της για κοινωνική και οικονομικά προσιτή ενοικίαση κατοικιών, με μια σταθερή, μακροπρόθεσμη στρατηγική και χρηματοδότηση για δημοτικά στεγαστικά προγράμματα, να θεσπίσει προγράμματα για την ανακαίνιση και την αποκατάσταση κενών κτιρίων ώστε να μετατραπούν σε κατοικίες, να επεκτείνει τις υπηρεσίες ενοικίασης κοινωνικών κατοικιών και να αναπτύξει λύσεις με γνώμονα τη στέγαση για ευπαθείς ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι, τα άτομα με αναπηρία και οι άστεγοι.

(32) Οι διατάξεις της Πολωνίας στο νομικό πλαίσιο για τις μισθώσεις και τις κατασκευές και η εφαρμογή τους επηρεάζουν αρνητικά την προσφορά κατοικιών και την πρόσβαση σε οικονομικά προσιτή στέγαση. Δεν υπάρχει ισορροπία όσον αφορά τη νομική προστασία και τα δικαιώματα στην αγορά ενοικίασης ακινήτων, καθώς η ισχύουσα νομοθεσία δεν προστατεύει επαρκώς και εξίσου τα δικαιώματα ούτε των ιδιοκτητών ούτε των ενοικιαστών. Οι ιδιοκτήτες αντιμετωπίζουν παρατεταμένες και δαπανηρές διαδικασίες έξωσης ακόμη και όταν οι ενοικιαστές παραβιάζουν τις μισθωτικές συμβάσεις τους, ενώ οι ενοικιαστές μπορεί να επηρεαστούν από τη μακροχρόνια αστάθεια των ενοικίων, καθώς ο νόμος δεν ρυθμίζει με σαφή τρόπο τις αυξήσεις των ενοικίων και συχνά δεν τηρούνται οι προθεσμίες προειδοποίησης. Μια πιο ισορροπημένη προσέγγιση όσον αφορά τα δικαιώματα των ιδιοκτητών και την ασφάλεια των ενοικιαστών και η βελτίωση της επιβολής της ισχύουσας νομοθεσίας θα διευκόλυναν τη σταθερή και μακροπρόθεσμη μίσθωση ακινήτων. Οι κανονιστικές διαδικασίες στον κατασκευαστικό τομέα θα μπορούσαν επίσης να βελτιωθούν για ταχύτερη και λιγότερο δαπανηρή κατασκευή κατοικιών.

(33) Η Πολωνία παραμένει ένα από τα λίγα κράτη μέλη που βασίζουν τον φόρο ακίνητης περιουσίας όχι στην αξία ενός ακινήτου, αλλά σε έναν πολύ χαμηλό μέγιστο ενιαίο συντελεστή, ο οποίος καθορίζεται κεντρικά από τον νόμο. Αυτή η πρακτική δημιουργεί ένα αντιστρόφως προοδευτικό καθεστώς φόρου ακίνητης περιουσίας και συμβάλλει στην κερδοσκοπική ζήτηση επενδύσεων, δεδομένου ότι τα ακίνητα φορολογούνται σημαντικά λιγότερο από πιο ριψοκίνδυνα χρηματοοικονομικά στοιχεία ενεργητικού, όπως οι μετοχές, γεγονός που αυξάνει τον πληθωρισμό των τιμών των ακινήτων. Αυτή η κατάσταση θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με την

τροποποίηση του φορολογικού καθεστώτος για τη φορολόγηση της γης ή των ακινήτων με βάση την αξία (μέσω φόρου αξίας γης ή φόρου επί κτηματογραφημένων ακινήτων), η οποία θα βελτιώσει την προοδευτικότητά του και θα αντιμετωπίσει τα κίνητρα που συμβάλλουν στην ταχεία αύξηση των τιμών των κατοικιών και στη χαμηλή προσφορά λόγω κενών ή υποχρησιμοποιούμενων ακινήτων ή γης.

(34) Παρά τις πρόσφατες προσπάθειες, τα σημεία συμφόρησης του δικτύου εξακολουθούν να επιβραδύνουν τον ρυθμό της ενεργειακής μετάβασης. Το 2025 τα αιτήματα σύνδεσης για δυναμικότητα ύψους περίπου 42 GW από ανανεώσιμες πηγές δεν έγιναν δεκτά. Η δυναμικότητα αυτή υπερβαίνει τη συνολική εγκατεστημένη δυναμικότητα από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας στην Πολωνία. Για την αντιμετώπιση αυτών των σημείων συμφόρησης, ο Διαχειριστής Συστήματος Μεταφοράς έχει ως στόχο να δώσει προτεραιότητα σε επενδύσεις σε δίκτυα μεταφοράς, σε ένα δίκτυο μεταφοράς Βορρά-Νότου, καθώς και σε ειδικούς διαδρόμους για νέες δυναμικότητες που βρίσκονται επί του παρόντος υπό ανάπτυξη (τόσο υπεράκτιες όσο και πυρηνικές), στην ενοποίηση των δικτύων μεταφοράς και διανομής και σε λύσεις ευελιξίας. Απαιτείται πρόσθετη προσπάθεια για τη βελτίωση της ευελιξίας του πολωνικού ενεργειακού συστήματος, μεταξύ άλλων μέσω της διασυνοριακής εμπορίας ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να αποφευχθεί η περικοπή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και να μετριαστούν οι απότομες αυξήσεις των τιμών κατά τις ώρες αιχμής. Το σημερινό επίπεδο διασυνοριακής διασύνδεσης είναι χαμηλό, καθώς το έργο Harmony Link για τη σύνδεση με τη Λιθουανία είναι το μόνο που βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε εξέλιξη. Οι περιορισμοί στην κατανομή δυναμικότητας αποσυνδέουν συστηματικά τις πολωνικές τιμές ηλεκτρικής ενέργειας από την αγορά της ΕΕ και συμβάλλουν πλέον στην αύξηση των τιμών. Παρότι η χρήση περιορισμών κατανομής παρουσιάζει κάποια μείωση, η συχνότητα ενεργοποίησης των περιορισμών κατανομής είναι ανησυχητική, καθώς οδηγεί τελικά στην περικοπή των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

(35) Λόγω της εξάρτησης από ακριβά ορυκτά καύσιμα για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας και της έλλειψης ευελιξίας και διασυνδεσιμότητας χωρίς ορυκτά καύσιμα, οι τιμές χονδρικής πώλησης ηλεκτρικής ενέργειας στην Πολωνία ήταν κατά μέσο όρο οι ένατες υψηλότερες στην ΕΕ το 2025, γεγονός που περιορίζει την οικονομική προσιτότητα της ενέργειας. Η περαιτέρω ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας αντιμετωπίζει επίσης περιορισμούς που δεν σχετίζονται με το δίκτυο. Στις τιμές λιανικής, η δυσανάλογα υψηλή φορολογική επιβάρυνση της ηλεκτρικής ενέργειας (σε σύγκριση με το φυσικό αέριο) υπονομεύει τον εξηλεκτρισμό στην Πολωνία, τόσο των βιομηχανικών τομέων όσο και των νοικοκυριών. Οι βιομηχανικοί καταναλωτές πληρώνουν περίπου τρεις φορές περισσότερο για την ηλεκτρική ενέργεια απ’ ό,τι για το φυσικό αέριο, ενώ οι φόροι και οι εισφορές αντιπροσωπεύουν το ένα τρίτο του λογαριασμού ηλεκτρικής ενέργειας. Στον τομέα της θέρμανσης, η φορολογική επιβάρυνση της ηλεκτρικής ενέργειας παρεμποδίζει τη χρήση αντλιών θερμότητας. Ο τομέας εξόρυξης άνθρακα της Πολωνίας επιδοτείται σε μεγάλο βαθμό και καταναλώνει δημοσιονομικούς πόρους που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν με διαφορετικό τρόπο, μεταξύ άλλων για την επιτάχυνση της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας καθώς και της βιομηχανικής μετάβασης. Οι επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων οι οποίες ούτε αντιμετωπίζουν την ενεργειακή φτώχεια με στοχευμένο τρόπο ούτε ανταποκρίνονται σε πραγματικές ανησυχίες για την ενεργειακή ασφάλεια θα μπορούσαν να αποτελέσουν κατά προτεραιότητα αντικείμενο σταδιακής κατάργησης.

(36) Ο βιομηχανικός μετασχηματισμός στερείται συνεκτικής στρατηγικής και νομοθετικού πλαισίου που θα ευθυγράμμιζε τα κίνητρα πολιτικής, τον σχεδιασμό υποδομών και τη χρηματοδοτική στήριξη με στόχο την προώθηση των επενδύσεων σε τομείς προτεραιότητας. Οι βασικές παρεμβάσεις απανθρακοποίησης —εξηλεκτρισμός, ανάπτυξη επιτόπιων ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, υιοθέτηση του πράσινου υδρογόνου και ανάπτυξη της δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα— υλοποιούνται σταδιακά και όχι διαρθρωτικά. Η σταδιακή κατάργηση του άνθρακα θέτει σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές προκλήσεις για τις περιφέρειες που εξακολουθούν να εξαρτώνται από τις εξορυκτικές βιομηχανίες και τις βιομηχανίες υψηλής έντασης εκπομπών. Μια συντονισμένη προσέγγιση του βιομηχανικού μετασχηματισμού θα είναι καίριας σημασίας για τον μετριασμό της απώλειας ανταγωνιστικότητας, ενώ παράλληλα θα προωθήσει την καινοτομία και την ανάπτυξη σε αυτές τις περιοχές.

(37) Τόσο η τηλεθέρμανση όσο και η ατομική θέρμανση εξακολουθούν να εξαρτώνται από τον άνθρακα, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζουν διαρθρωτικές προκλήσεις απανθρακοποίησης. Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας παρέχουν μόλις το 21 % της ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση και ψύξη σε όλους τους τομείς. Στον τομέα της τηλεθέρμανσης βρίσκεται σε εξέλιξη η μετάβαση από τη συμπαραγωγή με βάση τον άνθρακα στη συμπαραγωγή με βάση το φυσικό αέριο, όμως η ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθυστερεί. Ο άνθρακας εξακολουθεί να αντιπροσωπεύει το 60 % του μείγματος τηλεθέρμανσης, ενώ η ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συστημάτων χαμηλών εκπομπών περιορίζεται σε έργα επίδειξης και σε λίγες μικρότερες πόλεις. Η πρόοδος όσον αφορά την απανθρακοποίηση εξαρτάται από την επιτάχυνση της διαφοροποίησης των πηγών θερμότητας και τον εκσυγχρονισμό του δικτύου, καθώς και από τον σχεδιασμό για την αξιοποίηση του δυναμικού της χρήσης απορριπτόμενης θερμότητας. Περίπου το 15 % των πολωνικών νοικοκυριών εξακολουθούν να χρησιμοποιούν άνθρακα για ατομική θέρμανση —ο υψηλότερος απόλυτος αριθμός στην ΕΕ— γεγονός που αντικατοπτρίζεται επίσης σε ένα από τα χειρότερα επίπεδα ποιότητας του αέρα στην ΕΕ. Ένα συγκρίσιμο ποσοστό νοικοκυριών εκτιμάται επίσης ότι διατρέχει κίνδυνο ενεργειακής φτώχειας λόγω του υψηλού ενεργειακού κόστους και της χαμηλής ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων. Οι περαιτέρω προσπάθειες για τη μείωση της εξάρτησης από τον άνθρακα και τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης είναι καίριας σημασίας για τη μείωση των εκπομπών και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Η θέρμανση και η ψύξη αντιπροσωπεύουν το 81 % της οικιακής κατανάλωσης ενέργειας.

(38) Η στροφή προς βιώσιμες μεταφορές εξακολουθεί να αποτελεί πρόκληση στην Πολωνία, καθώς οι εκπομπές από τις οδικές μεταφορές έχουν σχεδόν διπλασιαστεί τις τελευταίες δύο δεκαετίες. Η υιοθέτηση ηλεκτρικών οχημάτων στις ιδιωτικές και τις εμπορευματικές μεταφορές αυξάνεται με αργούς ρυθμούς λόγω ανεπαρκών κινήτρων, μεταξύ άλλων φορολογικών, καθώς και λόγω ανεπαρκών υποδομών φόρτισης. Η στήριξη και ο συντονισμός της ανάπτυξης δημόσιων διατροπικών μεταφορών μηδενικών εκπομπών μπορούν να στηρίξουν περαιτέρω τις προσπάθειες απανθρακοποίησης, καθώς θα προωθήσουν παράλληλα τη βελτίωση της συνδεσιμότητας.

(39) Η Πολωνία είναι ευάλωτη σε υψηλούς κινδύνους ξηρασίας, πλημμύρας, καύσωνα και ακραίων καιρικών φαινομένων, οι οποίοι απειλούν την οικονομική ασφάλεια και την ευημερία των ανθρώπων. Η Πολωνία εξακολουθεί να μη διαθέτει επικαιροποιημένη εθνική στρατηγική προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή που να βασίζεται στην

τελευταία διαθέσιμη εκτίμηση κινδύνου. Οι εργασίες για την επικαιροποίηση της στρατηγικής που εγκρίθηκε το 2013 αναμένεται να ολοκληρωθούν μόλις το 2027. Αυτό το γεγονός εμποδίζει τον σχεδιασμό των προσπαθειών προσαρμογής και τον συντονισμό μεταξύ των τοπικών, περιφερειακών και εθνικών αρχών όσον αφορά την αντιμετώπιση των σοβαρών αναγκών ενίσχυσης της ανθεκτικότητας και της ετοιμότητας απέναντι στην κλιματική αλλαγή. Η κλιματική αλλαγή επιδεινώνει τους περιβαλλοντικούς κινδύνους, ενώ οι υδάτινοι πόροι και τα οικοσυστήματα είναι ιδιαίτερα ευάλωτα. Η αμείωτη ρύπανση των υδάτων από τη βιομηχανική δραστηριότητα σε συνδυασμό με τις υψηλότερες θερμοκρασίες εξακολουθεί να αποτελεί κρίσιμη πρόκληση, καθώς απειλεί τους πόρους γλυκού νερού. Η προστασία και η αποκατάσταση των οικοσυστημάτων απαιτούν ισχυρότερα κίνητρα, συμπεριλαμβανομένων οικονομικών κινήτρων και κινήτρων που θα είναι σύμφωνα με την αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει», για τον περιορισμό της ρύπανσης και την προώθηση της βιώσιμης χρήσης. Οι φυσικοί πόροι αποτελούν επίσης παράγοντα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, αλλά οι απορροφήσεις άνθρακα στην Πολωνία δεν είναι αρκετά φιλόδοξες για την επίτευξη του στόχου της για το 2030 όσον αφορά τη χρήση γης, την αλλαγή χρήσης γης και τη δασοκομία. Απαιτούνται πρόσθετες πολιτικές για την προώθηση της βιώσιμης γεωργίας σε υγροτόπους και τυρφώνες, καθώς και της διαχείρισης των αστικών οικισμών.

(40) Λαμβάνοντας υπόψη τον καίριο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και της στρατηγικής αυτονομίας της Ένωσης, το 2026 το Συμβούλιο συνέστησε στα κράτη μέλη να λάβουν μέτρα για την επείγουσα αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προκλήσεων που σχετίζονται με το ανθρώπινο κεφάλαιο στους τομείς των δεξιοτήτων και της εκπαίδευσης, οι οποίες παρεμποδίζουν την ανταγωνιστικότητα. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις του 2026 που απευθύνονται στην Πολωνία μπορούν να συμβάλουν στην εφαρμογή της σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με το ανθρώπινο κεφάλαιο στην Ένωση.

(41) Η μείωση των βασικών δεξιοτήτων και η αύξηση των ανισοτήτων στην εκπαίδευση εξακολουθούν να αποτελούν πρόβλημα. Από το 2018 οι χαμηλές επιδόσεις των ατόμων ηλικίας 15 ετών σε βασικές δεξιότητες έχουν αυξηθεί πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Εξακολουθούν να υπάρχουν περιφερειακές ανισότητες τόσο όσον αφορά τα εκπαιδευτικά αποτελέσματα όσο και την πρόσβαση στην εκπαίδευση. Η συμπεριληπτική εκπαίδευση θέτει προκλήσεις, καθώς υψηλό ποσοστό μαθητών και μαθητριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες εκπαιδεύονται σε διαχωρισμένα περιβάλλοντα. Για να διευκολυνθεί η μετάβαση των μαθητών και των μαθητριών με αναπηρία στη γενική εκπαίδευση, η Πολωνία θα μπορούσε να επωφεληθεί από την ανάπτυξη μιας συμπεριληπτικής εκπαιδευτικής στρατηγικής, ενισχυμένων υπηρεσιών υποστήριξης και στοχευμένης κατάρτισης των εκπαιδευτικών. Η ανάπτυξη μιας μακροπρόθεσμης στρατηγικής προσέγγισης για τη συμπεριληπτική εκπαίδευση θα διευκόλυνε τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων, την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων, καθώς και τη διεύρυνση της πρόσβασης σε συμπεριληπτική εκπαίδευση για όλους τους μαθητές και όλες τις μαθήτριες. Επιπλέον, η ανεπάρκεια πράσινων και ψηφιακών δεξιοτήτων εξακολουθεί να λειτουργεί ως εμπόδιο για τη διττή μετάβαση. Για παράδειγμα, μόνο το ήμισυ του πολωνικού πληθυσμού ηλικίας 16-74 ετών διέθετε τουλάχιστον βασικές ψηφιακές δεξιότητες το 2025, κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Η Πολωνία θα μπορούσε να επωφεληθεί από μια πιο ολιστική προσέγγιση όσον αφορά την αντιμετώπιση των ελλείψεων δεξιοτήτων στο πλαίσιο της διττής μετάβασης, καθώς και, γενικότερα, από τη στενότερη παρακολούθηση και αξιολόγηση των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων σε δεξιότητες σε όλα τα επίπεδα.

(42) Η Πολωνία εξακολουθεί να αντιμετωπίζει σταθερά χαμηλό ποσοστό εγγραφών σε προγράμματα σπουδών στους τομείς των φυσικών επιστημών, της τεχνολογίας, της μηχανικής και των μαθηματικών (στο εξής: τομείς STEM) και αποφοίτησης από αυτά, γεγονός που περιορίζει την ικανότητα καινοτομίας της χώρας. Μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση όσον αφορά την εκπαίδευση στους τομείς STEM (συμπεριλαμβανομένης της καλύτερης ενημέρωσης για θέματα σταδιοδρομίας, της καθοδήγησης, της προσέγγισης μειονεκτουσών ομάδων) θα συνέβαλε επίσης στην ενθάρρυνση των ατόμων που σπουδάζουν (ιδίως των γυναικών) να ακολουθήσουν σταδιοδρομία στους τομείς STEM.

(43) Ο εφοδιασμός των εκπαιδευτικών με τις απαραίτητες δεξιότητες και η βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσής τους εξακολουθούν να αποτελούν βασική πρόκληση για την αντιμετώπιση της μείωσης των βασικών δεξιοτήτων. Οι ελλείψεις εκπαιδευτικών παραμένουν και ενδέχεται να επιδεινωθούν, δεδομένου ότι εξακολουθούν να υφίστανται οι προκλήσεις όσον αφορά την προσέλκυση και τη διατήρηση νέου προσωπικού. Επιπλέον, το χαμηλό ποσοστό εκπαιδευτικών κάτω των 30 ετών στην κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση αναδεικνύει την ανάγκη για ελκυστικότερες σταδιοδρομίες για τους εκπαιδευτικούς. Για να διευκολυνθεί η επιτυχής εφαρμογή της μεταρρύθμισης των προγραμμάτων σπουδών και να βελτιωθούν οι προοπτικές σταδιοδρομίας των εκπαιδευτικών, η Πολωνία θα πρέπει να εξασφαλίσει επαρκώς στελεχωμένο εργατικό δυναμικό εκπαιδευτικών, εκσυγχρονισμό της αρχικής εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών και συνεχείς επενδύσεις στην επαγγελματική τους εξέλιξη (μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της συμπεριληπτικής εκπαίδευσης).

(44) Εξακολουθούν να υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά τη σχετικά χαμηλή αποτελεσματικότητα του συστήματος επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (στο εξής: ΕΕΚ), παρά τα υψηλά ποσοστά συμμετοχής. Το ποσοστό απασχόλησης των πρόσφατων αποφοίτων ΕΕΚ έχει μειωθεί και παραμένει κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ. Ο προσδιορισμός των βαθύτερων αιτίων των χειρότερων αποτελεσμάτων στην απασχόληση των αποφοίτων ΕΕΚ, ιδίως όσον αφορά το χαμηλό επίπεδο βασικών δεξιοτήτων, την περιορισμένη συνάφεια των προγραμμάτων με την αγορά εργασίας και τις αναντιστοιχίες δεξιοτήτων, καθώς και ένα ειδικό, τεκμηριωμένο σχέδιο δράσης για την αντιμετώπισή τους θα μπορούσαν να βελτιώσουν την κατάσταση των αποφοίτων ΕΕΚ. Αυτές οι δράσεις θα μπορούσαν να συμπληρωθούν με μέτρα για την ενίσχυση της ποιότητας της διδασκαλίας (συμπεριλαμβανομένης της αντιμετώπισης των ελλείψεων εκπαιδευτικών και των κενών κατάρτισης), την καλύτερη ευθυγράμμιση των προγραμμάτων σπουδών με τις ανάγκες της αγοράς εργασίας, μεταξύ άλλων για ψηφιακές και πράσινες δεξιότητες, και την ενίσχυση του συντονισμού με τις πολιτικές εκπαίδευσης ενηλίκων. Η συμμετοχή στην εκπαίδευση ενηλίκων εξακολουθεί να είναι σημαντικά χαμηλότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ, ιδίως στη μη τυπική μάθηση, καθώς έχει σημειωθεί περιορισμένη μόνο πρόοδος μέχρι σήμερα. Μόνο το ένα πέμπτο του ενήλικου πληθυσμού συμμετείχε στην εκπαίδευση το 2024, πολύ κάτω από τον μέσο όρο της ΕΕ και τον στόχο για το 2030. Το σύστημα εκπαίδευσης ενηλίκων παραμένει κατακερματισμένο λόγω της διάσπαρτης διακυβέρνησης μεταξύ υπουργείων και περιφερειακών φορέων, καθώς και λόγω της ισχυρής εξάρτησης από χρηματοδότηση βάσει έργων. Αυτό το γεγονός συμβάλλει στην περιορισμένη συνοχή του συστήματος. Συνεπώς, το σύστημα θα μπορούσε να επωφεληθεί από την ενίσχυση του συντονισμού και της χρηματοδότησης σε εθνικό επίπεδο.

(45) Η ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας εξακολουθεί να δημιουργεί προκλήσεις. Η αναπηρία και οι ασθένειες εξακολουθούν να αποτελούν τον

κύριο παράγοντα αεργίας: το χάσμα απασχόλησης ατόμων με αναπηρία αυξήθηκε περαιτέρω από 33,9 ποσοστιαίες μονάδες το 2023 σε 35,6 ποσοστιαίες μονάδες το 2024. Η συμμετοχή των ατόμων με αναπηρία στο εργατικό δυναμικό μόλις που υπερβαίνει το 50 %. Έχει σημειωθεί πρόοδος όσον αφορά τη ρύθμιση και τη βελτίωση της πρόσβασης σε υπηρεσίες παιδικής φροντίδας, σε μεγάλο βαθμό με τη στήριξη των κονδυλίων του ΕΚΤ+ και του ΜΑΑ, αλλά η συμμετοχή των γυναικών στην αγορά εργασίας παραμένει χαμηλή και επηρεάζεται από περιφερειακές ανισότητες. Οι δεξιότητες των εργαζομένων από τρίτες χώρες εξακολουθούν να μην αξιοποιούνται επαρκώς στην αγορά εργασίας. Το 2023 σχεδόν ένας στους δύο υπηκόους τρίτων χωρών εργαζόταν κάτω από το επίπεδο των προσόντων του, παρά την υψηλή συμμετοχή υπηκόων τρίτων χωρών στην αγορά εργασίας. Υπάρχουν περιθώρια να συνεχιστούν οι προσπάθειες για την αύξηση της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης όσον αφορά την παροχή πιο στοχευμένης στήριξης που θα συμβάλει στην ένταξη των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας.

(46) Το ποσοστό των συμβάσεων αστικού δικαίου στη συνολική απασχόληση αυξάνεται. Επιπλέον, οι αυτοαπασχολούμενοι που δεν προσλαμβάνουν προσωπικό αντιπροσωπεύουν σημαντικό μερίδιο της συνολικής απασχόλησης και υπερβαίνουν τον μέσο όρο της ΕΕ. Αμφότερες οι ομάδες δεν καλύπτονται πλήρως από την κοινωνική προστασία, καθώς η ασφάλιση ασθενείας είναι προαιρετική, ενώ υπάρχουν και νομικές διατάξεις που επιτρέπουν τη μείωση των ασφαλίστρων κοινωνικής ασφάλισης, γεγονός που μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στις μελλοντικές παροχές, συμπεριλαμβανομένων των συντάξεων. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα το φορολογικό αρμπιτράζ (φόροι και εισφορές κοινωνικής ασφάλισης) μεταξύ των διαφόρων ειδών συμβάσεων, ενώ η φορολογική σφήνα αυξάνεται με το εισόδημα. Παρότι το ποσοστό των συλλογικών διαπραγματεύσεων είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ, χρησιμοποιείται συχνότερα σε επίπεδο εταιρείας απ' ό,τι σε τομεακό επίπεδο, γεγονός που αποδυναμώνει συνολικά τη διαπραγματευτική θέση των εργαζομένων και των αυτοαπασχολουμένων.

(47) Οι υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας δεν είναι έτοιμες να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες δημογραφικές προκλήσεις. Οι δημόσιες δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα παραμένουν χαμηλές και κατανέμονται σε μεγάλο βαθμό στην κατ' οίκον φροντίδα (σημαντικά πάνω από τον μέσο όρο της ΕΕ), ενώ τα προγράμματα που αποσκοπούν στην ανάπτυξη της κατ' οίκον φροντίδας ή της φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας εξακολουθούν να υποχρηματοδοτούνται ή να εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη χρηματοδότηση της ΕΕ. Αυτή η κατάσταση συνεπάγεται υψηλό άμεσο κόστος για τα άτομα που έχουν ανάγκη και εξάρτηση σε μεγάλο βαθμό από άτυπη φροντίδα όσον αφορά την κατ' οίκον παροχή υπηρεσιών. Η Πολωνία θα μπορούσε να επωφεληθεί από τη βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών μακροχρόνιας φροντίδας και της πρόσβασης σε αυτές, ιδίως της κατ' οίκον φροντίδας και της φροντίδας σε επίπεδο τοπικής κοινότητας, μεταξύ άλλων μέσω της αύξησης της σχετικής χρηματοδότησης και της βιωσιμότητάς της,

ΣΥΝΙΣΤΑ στην Πολωνία να λάβει μέτρα το 2026 και το 2027 προκειμένου:

1. Να συνεχίσει να τηρεί τους μέγιστους ρυθμούς αύξησης των καθαρών δαπανών που συνέστησε το Συμβούλιο στις 21 Ιανουαρίου 2025, προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού ελλείμματος, αξιοποιώντας παράλληλα την ευελιξία βάσει της εθνικής ρήτρας διαφυγής για υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να ενισχύσει τις δαπάνες και την ετοιμότητα στον τομέα της άμυνας διασφαλίζοντας παράλληλα την αποδοτικότητα των δαπανών και προσαρμόζοντας σταδιακά τον προϋπολογισμό για να αντεπεξέλθει σε διαρθρωτικά υψηλότερες αμυντικές δαπάνες. Να διασφαλίσει ότι

τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για τον μετριασμό των επιπτώσεων της αύξησης των τιμών της ενέργειας είναι προσωρινά, στοχεύουν στην προστασία των ευάλωτων νοικοκυριών ή στην αντιμετώπιση των αναγκών των ενεργοβόρων επιχειρήσεων, διατηρούν τα κίνητρα για εξοικονόμηση ενέργειας, εξασφαλίζοντας παράλληλα ότι το δημοσιονομικό τους κόστος είναι συμβατό με τις δεσμεύσεις βάσει του δημοσιονομικού πλαισίου της ΕΕ. Να βελτιώσει την αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, μεταξύ άλλων μέσω της καλύτερης στόχευσης των κοινωνικών παροχών και της επέκτασης της κάλυψης της επανεξέτασης των δαπανών. Να διευρύνει τα έσοδα της γενικής κυβέρνησης, μεταξύ άλλων ενισχύοντας τον ρόλο των πηγών που είναι λιγότερο επιζήμιοι για την ανάπτυξη και βελτιώνοντας τη φορολογική συμμόρφωση. Να βελτιώσει την επάρκεια του συνταξιοδοτικού συστήματος, διατηρώντας παράλληλα τη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα μέσω της αύξησης της πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης, της αντιμετώπισης της συνταξιοδοτικής φτώχειας των γυναικών και των αυτοαπασχολουμένων και της μεταρρύθμισης των ειδικών συνταξιοδοτικών καθεστώτων.

2. Να διασφαλίσει τη συνέχεια των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας. Να διατηρήσει τον ρυθμό εφαρμογής των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής αξιοποιώντας, όπου ενδείκνυται, την ανακατανομή προς στρατηγικές προτεραιότητες και δυνατότητες ευελιξίας στην ενδιάμεση επανεξέταση του πλαισίου της πολιτικής συνοχής. Να αντιμετωπίσει τις μοναδικές προκλήσεις στον κοινωνικοοικονομικό τομέα, στον τομέα της ασφάλειας και της πολιτικής ετοιμότητας, οι οποίες πλήττουν ιδιαίτερα τις περιφέρειες στα εξωτερικά ανατολικά σύνορα της ΕΕ.

3. Να απλουστεύσει τους κανονισμούς, να βελτιώσει τα ρυθμιστικά εργαλεία και να διασφαλίσει ότι το νομικό πλαίσιο είναι σταθερό και σαφές. Να ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, καθιστώντας τις πιο αποτελεσματικές και λιγότερο επαχθείς, και να διασφαλίσει μακροπρόθεσμο σχεδιασμό των δημοσίων συμβάσεων. Να ενισχύσει τους δεσμούς επιστήμης-επιχειρήσεων παρέχοντας ισχυρότερα κίνητρα για την εμπορική αξιοποίηση της έρευνας και δημιουργώντας μια αποτελεσματική δεξαμενή έργων έτοιμων για επενδύσεις. Να εκσυγχρονίσει το δημόσιο σύστημα έρευνας, να καταστήσει ελκυστικότερες τις σταδιοδρομίες στην έρευνα και να διασφαλίσει βιώσιμη χρηματοδότηση για την Ε&Α. Να καταστήσει το επιχειρηματικό περιβάλλον πιο φιλικό στην καινοτομία, μεταξύ άλλων για τις νεοφυείς και τις επεκτεινόμενες επιχειρήσεις. Να μειώσει τις εδαφικές ανισότητες, ιδίως μέσω μεγαλύτερης πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες και υποδομές και μέσω της βελτίωσης της ποιότητάς τους, καθώς και όσον αφορά την έρευνα και τη καινοτομία. Να αναπτύξει διοικητική ικανότητα και να βελτιώσει την αποδοτικότητα αξιοποιώντας τη διαλειτουργικότητα των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και την αρχή της συλλογής δεδομένων «μόνον άπαξ» για την ψηφιοποίηση. Να αυξήσει την ψηφιακή ένταση των ΜΜΕ, θέτοντας παράλληλα σε προτεραιότητα τη στήριξη προηγμένων τεχνολογιών. Να αυξήσει την προσφορά και την ποιότητα οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγασης μέσω αποτελεσματικού συντονισμού και στρατηγικών στεγαστικής πολιτικής, διευρυμένων προγραμμάτων οικονομικά προσιτής και κοινωνικής στέγασης, βελτιωμένου κανονιστικού πλαισίου και αναθεώρησης της φορολόγησης της ακίνητης περιουσίας.

4. Να ενισχύσει την ευελιξία και τη δυναμικότητα δικτύου του ενεργειακού συστήματος, να αυξήσει τις διασυνοριακές συνδέσεις και τις συναλλαγές ηλεκτρικής

ενέργειας, και να εξαλείψει τους περιορισμούς όσον αφορά την περαιτέρω αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Να προωθήσει μηνύματα ισορροπημένων τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, ώστε να παράσχει κίνητρα για τον εξηλεκτρισμό και να καταργήσει σταδιακά τις επιδοτήσεις ορυκτών καυσίμων, ιδίως εκείνες που σχετίζονται με την εξόρυξη άνθρακα. Να διευκολύνει τον καθαρό βιομηχανικό μετασχηματισμό και να προωθήσει στρατηγικές μετάβασης με γνώμονα την καινοτομία για τις περιφέρειες που εξαρτώνται από τον άνθρακα. Να μειώσει την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα στον τομέα της θέρμανσης σε συνδυασμό με τον θερμικό εκσυγχρονισμό των κτιρίων. Να προωθήσει την απανθρακοποίηση των μεταφορών παράλληλα με τις υποστηρικτικές υποδομές. Να οικοδομήσει ανθεκτικότητα απέναντι στην κλιματική αλλαγή μέσω της λειτουργικής διακυβέρνησης της προσαρμογής, της αποκατάστασης των οικοσυστημάτων και της βιώσιμης χρήσης των φυσικών πόρων.

5. Να προωθήσει την ποιοτική και συμπεριληπτική εκπαίδευση και να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων. Να αυξήσει τη συμμετοχή σε τομείς STEM στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και να αντιμετωπίσει τις ελλείψεις εκπαιδευτικών και την ποιότητα της εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών. Να ενισχύσει περαιτέρω την αποτελεσματικότητα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Να διευκολύνει και να αυξήσει τη συμμετοχή των ενηλίκων στην εκπαίδευση. Να αυξήσει τη συμμετοχή των μειονεκτουσών ομάδων στην αγορά εργασίας, ιδίως των ατόμων με αναπηρία, μεταξύ άλλων με την παροχή εξατομικευμένης στήριξης της αγοράς εργασίας. Να μειώσει τον κατακερματισμό της αγοράς εργασίας σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους αντιμετωπίζοντας το φορολογικό αρμπιτράζ μεταξύ ειδών συμβάσεων και βελτιώνοντας την πρόσβαση στην κοινωνική προστασία. Να αυξήσει την πρόσβαση σε υπηρεσίες μακροχρόνιας φροντίδας και να βελτιώσει την ποιότητά τους.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο
Ο/Η Πρόεδρος